

„Edinost“

z njo enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri zvečer.

Naročnina znaša:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročnino brez priložene naročnine se uprava ne odira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nvč.); v Trstu pa po 8 stotink (4 nvč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglaš

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglašit. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nepravilni dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglaš sprejema upravništvo. Naročnino in oglaš je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Fiat applicatio!

II.

Dogodek v Ljubljani povodom instalacije župana Hribarja naj izkoristijo Slovenci svojim rojakom na periferiji v prid: v Trstu v Gorici, v Celju, Mariboru itd. Tako nam kliče zaupnik v »Information«. Ako imamo Slovenci le količkaj zmisla za svojo lastno korist, ako smo le količkaj taktiki in strategiji, prav za prav ne bi trebalo takega poziva! Kajti misel, da treba izkoristiti take dogodke, se kar usiljuje sama po sebi. Saj človek ne more misliti, da v Ljubljani velja drugačna logika, nego pa v Trstu ali Celju. Človeku z normalnim človeškim razumom absolutno ne gre v glavo, da potreba medsebojne pravičnosti, vstrpljivosti in tolerance v Trstu ali Celju ni tako nujna, kakor je v Ljubljani! Normalni človeški možgani absolutno ne morejo pojmiti, da mera tolerance bodi drugačna, kjer so Slovenci v večini in torej tudi v možnosti, biti krivičnimi ali pravičnimi nasproti drugorodni manjšini, in zopet drugačna, kjer so Nemci ali Italijani v večini in mi Slovenci v manjšini!

Če je Nemcem v Ljubljani ljubo, da uživajo vse varstvo, ki pristojno vsaki manjšini že po zakonih pravičnosti, tolerance in humanitete, potem je tudi tržaškimi ali celjskimi Slovincem istotako drago, da so deležni takega varstva. Kakor bi ljublj. Nemce hotelo, ako bi jim občinski zastop delal krivico, jim odtezal pravice ter vzkrčalslobodo razvijanja, oziroma sredstva, potrebna za tako razvijanje, tako boli tržaške in celjske Slovence nasilje, ki je dotična občinska zastopna faktično vršila nasproti njim. Legična stvar je menda v Ljubljani ista kakor v Trstu ali Celju. Kar bi bilo v Ljubljani grdo, ne more biti v Trstu ali Celju lepo! Logika in večni zakoni se ne morejo spreminjati po želji gospodovalnih strank; oni so stalni, nespremenljivi — večni! Kar je prav, je prav in ostane prav — in kar je krivično, je krivično in ostane krivično brez vsacega ozira na okolnost, da-li imajo kje Italijani moč v rokah ali pa Slovani! Če meni vlada, da bi bila v Ljubljani neobjektivnost do nemške manjšine nedopustna in da ona take neobjektivnosti ne bi mogla trpeti, potem ima pred seboj jedno samo in jedino pot, to namreč: da gre nemudoma v Trst in v Celje slovesno razglasiti svoj ljubljanski nauk in zahtevati od komunalnih svetov, naj pripoznajo ekzistenco slov. manjšine, naj jo upoštevajo primerno in naj bodo objektivni do iste v vsakem pogledu!

Če vlada ne nastopi te poti, če bi raje krenila na stranjo pota, da bi se izognila dolžnosti, ki jej izhaja iz apela grofa Schaffgotscha do župana v Ljubljani: potem bi pokazala, da ona sama ni objektivna ter da je ona sama potrebna posvarila, s katerim se denje zastopnik ešofiral povodom instalacije župana v Ljubljani.

Ali poleg navedenih etičnih, nepisanih zakonov, ki so zarisani le v sreči in pamet ljudi, poleg zakonov logike, vstrpljivosti in humanitete, ki velevaljo, da krivica je in ostane krivica, brez ozira na to, ali se vrši v Ljubljani, ali pa v Celju, ali v Trstu, ali kje drugje — poleg teh nezapisanih imamo še pisane, konkretno formulirane zakone z jasnimi določili! Ti zakoni so splošni v naši državi in ne poznajo mej med posamičnimi pokrajinami; oni so bili ustvarjeni istotako za Ljubljano kakor za Trst ali Celje! In ti pisani zakoni so v popolnem soglasju z onimi etičnimi zakoni. Kakor prvi tako zahtevajo tudi ti drugi zakoni od vseh večin — od

vseh in ne morda samo od slovenskih — naj bodo objektivne nasproti manjšinam.

Ali jedna velika razlika je mej obema vrstama zakonov. Za vršenje etičnih zakonov mora imeti človek že nagon v sebi, v svojem sreču. Človek je pošten, vstrpljiv in usmiljen, ako mu je to že v naravi, v sreču. Siliti ne moreš nikogar, naj bo v sreču dober komu, naj ga resnično ljubi! Pred notranjim bitstvom je obnemogla vsaka sila. A etični zakon so stvar notranjega bitstva človekovega!

Drugače je s pisanimi, formalnimi, konkretnimi zakoni! Zakonodajalec, ki jih je ustvaril, je dal izvrševalcu, izvršitelju, vladi, tudi sredstva, s katerimi more siliti ljudi in njih zastopstva v izpolnjevanje teh zakonov! Vladi je torej dolžnost, da nadzoruje, da-li se ti zakoni povsodi izpolnjujejo, ker isti so jednako veljavni za vse kraje in vse ljudi ter ne dopuščajo nikakega razlikovanja. Vlada je torej odgovorna za to, da se državni zakoni povsodi izvršujejo.

A sedaj nam prihaja usodno vprašanje: vrši-li vlada povsodi to svojo dolžnost, jo-li vrši povsodi z jednako strogostjo? Ni-li morda kje krajev, kjer si ljudje po njeni krivdi domišljajo, da se smejo postavljati nad pisane zakone?

Zakoni jamčijo jednako pravo za one, ki so v večini, kakor za one, ki so v manjšini. A ker so večine v položaju in imajo sredstva v to, da si same branijo pravice na vse strani, bi bilo onim, katerim je dolžnost čuvati, da se vrše zakoni in da so vsi deležni pravice in dobrot, ki jih podeljujejo zakoni, v posebno dolžnost, da skrbé za varstvo manjšin!! Kako vrši naša državna uprava to svojo dolžnost? V Ljubljani menda da, kakor kaže eksempl grofa Schaffgotscha! Jo-li vrši v isti meri tudi na Štajarskem in v Primorju?!

Politični pregled.

V TRSTU, dne 12. avgusta 1901

Volitve na Kranjskem. Izvrševalni odbor katoliško-narodne stranke je že izdal proglas za prihodnje deželnozborske volitve. Par toček podamo jutri.

Iz nemškega tabora. Minole sobote se je sešlo v Brucku ob M. kakih 30 poslancev nemške ljudske stranke na neobvezne pogovore o političnem položaju. Govorili so o jesenskem zasedanju državnega zbora. Sosebno so zahtevali, da se parlamentu dá prilika za temeljito razpravo proračuna, a mej tem, ko bodo delovali odseki, naj zbornica reši zlasti tiskovno reformo. — O vprašanju nemškega ministra-rojaka so bila menenja razdeljena. Gg. iz Češke so bili za imenovanje takega ministra, ker hočejo vedeti, da češki minister-krajan dr. Rezek dosega velikih uspehov. Gg. iz alpskih dežel pa so bolj pri apetitu, kajti zahtevajo, naj bo ministerstvo v svoji celoti nemško. Že tako zahtevanje samo na sebi je kričeče v državi, ki po veliki večini ni nemška; a če pomislimo, da je sedanje ministerstvo itak že skoro prek in prek bolj ali manj nemško, potem se nam gg. iz alpskih dežel morajo videti naravnost nenasitne. — Nadalje so se gg. izrekli proti novemu nemškemu carinskemu načrtu, češ, da ga ni moči vsprejeti. Ta pametna sodba pa jih brzkuje tudi v prihodnje ne bo ovirala, da ne bi zahtevali naše zavisnosti od Nemčije.

Važna točka je bila odgovor g. Pradetu na prijavo, da je odložil čast podpredsednika zbornice. Gg. so izrekli svoje obžalovanje na tem koraku in so gosp. Pradeja telegrafično zagotovili svojega somišljenstva in spoštovanja. Za to pa jih je — sluté, da pride tako — g. Wolf v svojem organu že a priori neznansko šil, kar je iztisnilo iz žalostnih deviških prsi

»Neue Freie Presse« očitač vsklik: naj Vsenemci pokažejo s prstom le na jedno točko na zemljevidu, kjer so kaj koristnega storili za nemški narod! No pa, kjer so rane, je tudi balzam blizu. Na komersu, ki je sledil razgovoru, je rekel Schönererjanec, da stvar ni tako tragična; oni da hočejo biti le kavalierija, a druge stranke naj ostanejo infanterija — vojskovati pa da hočejo vsi za isto reč. No, to vemo tudi mi Slovani in nam ne treba praviti, da nas imajo vsi — enako radi! Samo smola bi bila, ako bi v tej veliki nemški vojski z infanterijo in kavalerijo ravno listu »Neue Freie Presse« z nje bolj ali manje krivonosnimi in krivonogimi junaki prisodila Wolf in Schönerer nalogo — marodérjev, capljajočih za drugimi, ki le od daleč slišajo gromenje tepov... To je res snola, ker marodérji prihajajo še le potem, ko so drugi že — oplenili.

Sicer danes nič posebnega iz nemškega tabora.

Za proglašanje Pulja glavnim mestom Istre. V soboto je bil v puljskem gledališču javen shod, ki se je baval z vprašanjem prenosa deželnih uradov iz Poreča in določitvijo deželnega glavnega mesta za Istro. Gledališče »Politeama Ciscutti« je bilo natlačeno občinstva. Predsednikom je bil izvoljen g. A. Wassermann. Laški deželni poslanci, ki so nastanjeni v Pulju, in zastopnik puljske občine, kateri so bili vsi povabljeni na shod, se istega niso udeležili, priposlavši tozadevne izjave, v katerih so utemeljevali svoj korak. (Kaj pa je bilo z drom. Laginjo, ki je vendar v stvari stavil jako važen predlog in je našel najprimernejšo formulo za rešenje tega vprašanja? Na shod so vabili s povdankom »brez razlike strank«. Zakaj niso torej poslali poziva tudi listu »Naša Sloga«, ki ne le da izhaja v Pulju, ampak je tudi oficielno glasilo deželnozborske manjšine! Najprimitivnejša obzirnost in pa tudi eminentna korist stvari same bi bila zahtevala, da pozovejo na shod tudi zastopnike deželnozborske manjšine. Ali ne! S tem so pokazali, da tudi ob najvitalnejših vprašanjih ne morejo premagovati svoje strasti; ali s tem so si dali tudi spričo, da niso sposobni za vspešno upravo javnih koristi dežele. Kajti velike administracije treba voditi z razumom in ne s fanatizmom. Op. ured. »Edinosti«.)

Glavni govornik, g. E. Pons, je dokazoval obširno, da je Pulj jedino mesto v Istri, ki je pripravno za sedež vseh deželnih uradov; in posebno po svoji legi, svojem pomenu ter po številu prebivalcev, ki daleč prekaša vsa druga istrska mesta, da je vredno, da postane faktično in formalno glavno mesto isterske pokrajine.

Josip Polla je obžaloval, da se shoda niso udeležili laški dež. poslanci, da bi slišali Ponsova izvajanja in jim je očital, da niso izpolnili svoje naloge. Trdil je, da bi istrski Lahi, ako bi podpirali Pulj, podpirali istega tudi v narodnem obziru in da ne bo nosil Pulj krivde, ako, zanemarjen od svojih sorjakov, podleže v narodnih bojih.

Socijalist Verginella je povdarjal, da vsi puljski meščani soglašajo v tem vprašanju ter se je v imenu socijalistov pridružil mnenju Ponsa in objal insinucijo, da s socijalisti nasprotniki domovine! (He, gospod Kristan, ali ste čuli?! Ali pa je morda le slovenska domovina manje vredna, nego kakova — cunja?! Slednjič je shod sprejel resolucijo, ki pozivlja deželni zbor in vlado, naj se vprašanje prenosa deželnih uradov in določitva glavnega mesta za Istro reši Pulju prilog!

Pogrebni spreved cesarice Friderik. Truplo pokojne cesarice so prenesli sinoči iz grada Friedrichshof v cerkev v

Kronberg, kjer so je postavili na mrtvaški oder. Krsto je nosilo 12 podčastnikov, pred in ob krsti so stopali vojaki, noseči baklje. Za krsto so šli cesar, cesarica, cesarski principi in drugi dostojanstveniki. Ko je cesar položil v cerkvi venec na krsto svoje matere, odpeljala se je vsa cesarska rodbina v Homburg. Včeraj jutraj sta dospela v Homburg angleški kralj in kraljica ter sta se podala z nemško cesarsko dvojico in principi v Kronberg k trupu pokojne cesarice.

O smrti Crispija. Fran Crispi je umrl sinoči ob 7. uri in tričetrt zvečer v Neapelju. Crispi je jako dolgo in silno težko umiral. Že pred več dnevi so mislili zdravniki, da mora umreti vsaki hip, a vlekel jo je vendar vedno naprej. Slednjič so sklepali, da nikakor ne doživi večerajšnje zore, a preživel je kljub temu ves dan in umrl še - le zvečer. Agonija je trajala nad pol ure.

Glavni krivec je šel torej za — manjim krivcem. Res, čudno naključje, skoro nekakov memento: Baratieri in Crispi sta se preselila v večnost jeden za drugim! Nesrečno kampanjo v Afriki, sugerirano mu od Anglije iz zavratnih spekulativnih namenov, je imel na vesti Crispi a Baratieri je bil le prisiljen izvrševatelj njegove volje. Baratieriju je bilo morda očitati nesposobnost, Crispiju pa zločin, ker je v neodpustni megalomaniji z vratolomnim in pustolovnim podjetjem na tisoče življenj svojega lastnega naroda pogljal v pogubo.

A vendar, kako različno se je postopalo s tema dvema možema v življenju in v smrti. Nečuvstvo! Baratierija so tirali pred sodišče in ga moralno ubili, da je mož slednjič bežal v samotarstvo. A ko je umrl, so se ga — poleg novinstva, ki je pisalo o njem po dolžnosti kronistov — pijetno spominjali le lastni rojaki v Tirolu in pa par tovarišev iz italijanske vojske, ki so se nekaj borili z njim rama ob rami na bojnem polju. Oficielna Italija pa ga ni poznala več.

Crispija pa so tudi potem, ko si je z afriško ekspedicijo tako grozno obtežil svojo vest, tudi potem, ko je prinesel toliko neizmerne gorja nad Italijo, tudi potem, ko so mu dokazali, da kakor minister ni imel čistih rok — Crispija so tudi potem še imeli v vseh časteh, kakor da se ni nič zgodilo, in vedno je bil na listi med onimi, ki utegnejo postati ministerski predsedniki. Ravno po tem razmerju med Crispijem in laško oficielno in neoficielno javnostjo tudi po katastrofi v Afriki in po tolikih razodetih škandalih in tudi kazenskih procesih, ki so bili v zvezi z imenom Crispija, mora človek misliti na strašno degeneracijo tega plemena, kajti zdi se, da je doseglo že toliko stopinjo, da so ljudje zgubili ves zmisel za razlikovanje med dobrim in slabim. V vsaki drugi deželi bi bil mož, kakoršnjega se je pokazal Crispi, postal nemoč; in to ne le kakor minister, ampak sploh za vsako delovanje v javnosti. Crispi pa je ostal do svoje smrti cenjen činitelj političkega življenja Italije. V Nemčiji niso kazali toliko zanimanja za časa bolezn in smrti blage cesarice Friderik, ki je vsikdar porabljal svoj upliv, da bi ugajala ostrosti pruske politike, kakor so ga v Italiji kazali za — Crispija. In isti visoki in najvišji krogi italijanski, ki so prezirali smrt Baratierija, kakor da si nočejo vzhujati neljubih spominov, so pošiljali na smrtno postelj Crispijevo brzojavko za brzojavko, kakor da gre za življenje največjemu dobrotniku domovine.

Naj se ne reče, da sramotimo spomin mrtvih. Da je Crispi umrl kakor njegov sokrivce Baratieri, pozabljen in ponižan, žalbesede ne bi bilo iz naših ust za človekom Crispijem, ali le-ta je bil po svojem uplivu aktiven politik do zadnjega — sodba o politiki pa ne utihne tudi potem, ko se

je zemlja zgrnila nad človekom. In mi primorski Slovani ne moremo pozabiti, da je Crispi se svojo politiko pogubno uplival tudi na naše položaje in da mnogo tega, kar smo pretrpeli in trpimo še, je prišlo nad nas po njegovi volji in po njegovih intrigah.

Vojna med Kolumbijo in Venezuelo. Drugo invazijo kolumbijskih čet so v Venezueli zmagonosno odbili. 22 tisoč mož straži mejo proti Kolumbiji. Členi kolumbijskega poslanstva so odpotovali danes iz Karakasa.

Tržaške vesti.

Obletnica blagoslovljenja zastave Delavskega podpornega društva. — To je bil zonen praznik. Veličastvenost tega vsakoletnega slavlja raste od leta do leta, dosledno in vidno. Včerajšnji zjutranji del slavnosti je bil naravnost impozanten. Ze pred 8. uro je kar mrgolelo ljudij po vsej ulici: Molin piccolo, da se uvrste za svojo divno zastavo. A neprestano so prihajale nove in nove vrste. Iz ko se je dvignila zastava in je godba zavrnila veselo koračnico, razvil se je za odobrom društva, kateremu je bil na čelu g. predsednik prof. Mandić, spreved, kakoršnjega še nismo videli o tej priliki. Vrsta je koračala za vrsto, nepregledno, da ni bilo ne konce na kraja. In kako so koračali, s kakim ponosom. Po vsej poti do cerkve so se odpirala okna, po ulicah pa je bila nešteta množica, ki je občudovala ta divni prizor. Po vsej poti in zlasti pred cerkvijo pri sv. Antonu novem je bil razpostavljen močan policijski aparat. Še predno se je spreved približal prostoru pred cerkvijo, se je tu tako zgostilo, da je bil onemogočen vsaki promet. Ali tudi to pot so se izkazali naši ljudje disciplinirane. Brez vsake težave so redarji napravili in vzdrževali prostor, da so se vrste mogele pomikati v cerkev. A kose je zastava prikazala vrhu stopnic in so barve naše trikolore poigravale v blestečih solnčnih žarkih krasnega poletnega jutra, bilo je občinstva kakor da mora zaoriti v gromovit »živio« — ali premagalo se je! Čast in hvala mu na tem!

Velikanska cerkev se je napolnila do zadnjega kotička, a velik del množice je moral ostati zunaj. Sv. mašo je daroval gospod kapelan Stemberger, pelo pa je »Slovansko pevsko društvo« — pod osebnim vodstvom g. pevovodje Barteja — naravnost divno. To je donelo tako milo, tako fino nijansirano, a ob enem tako majestozno, da je kar objemalo duše in povzdigalo iste na krilih božje harmonije gori k Stvarniku s prošnjo, da bi rosil svoj blagoslov na to blagonosno društvo in usmiljenje božje našemu trpečemu rodu. Čast pevce, čast g. pevovodju!

Po sv. maši se je ponovil pred cerkvijo isti divni, premagovalni prizor. In zopet so koračale vrste ob veselih zvokih našega »Najprej«, le z razliko, da jih je bilo — še več. Od cerkve pa do stana »Del. podp. društva« je bila glava pri glavi. Ljudje so cenili, da je bilo samo v sprevedu 5—6000 glav.

Pred stanom je godba zasvirala cesarsko pesem, katero so množice poslušale razkritimi glavami, a ko so na to odnašali zastavo v društvene prostore, je množica zavrnila trikratni »živio«, in se razhajala: tiho, mirno, v najlepšem redu. Sploh se je vsa zjutranja slavnost izvršila v pravem uzor-redu, da je imel policijski aparat najložji posel. Naši ljudje so si zopet napisali najlepše spričevalo. Mi smo jim v imenu naše narodne stvari najhvaležnejši na tem.

Opis popoldanske slavnosti prinesemo jutri.

Veličasten pogreb je imela blagopojna Kolašica Franica Berginec. Močan oddelek »Kola«, pomnožen po nekaterih pevcih »Bratovščine sv. Cirila in Metoda«, je pokojnici zapel po blagoslovljenju trupla milotožno: »Blagor mu, ki se spočije.«

Pred modro-srebrnim vozom, v katerega je bilo vpreženih par belih konj nosila so dekleta krasen venec z belimi trakovi, ter z napisom: »Pevkinje društva »Kolo« — prijateljci Franici Berginec«. Za temi so zopet dekleta nosile venec pevskega društva »Kolo« z narodnimi trakovi in z napisom: »Pevsko društvo »Kolo« — Svoji nepozabni Franici Berginec.« Za temi so štirje člani »Zveze tržaške slov. mladine« nosili istega društva venec z narodnimi trakovi in z napisom: »Zveza tržaške slovenske mladine« — Svoji prijateljci Franici Berginec.« Ob vozu je stopalo 6 v belo oblečenih gospic.

Za vozom so koračali prvi sorodniki

blage pokojnice. Za temi so koračale Kolašice in potem neštevilna množica prijateljic. Na čelu možkim sta stopala odbor »Kola« in odbor »Zveze tržaške slov. mladine«, potem ves možki zbor »Kola« in na stotine narodnjakov. Spreved je bil nepregleden! Med drugimi veneci smo opazili še onega: »Svoji nepozabni Franici« — Žaljuoč stric in teta« in pa: »Žaljuoč sestrice Žagar — V blagi sdomin«. Ta zadnji je bil trobojnimi trakovi.

Pokojna Franica si je, ko je uvidela, da jej ni več pomoči, želela, naj bo ob nje pogrebu vse slovensko! In res bilo je. Trije veneci z narodnimi trakovi! Ostali vsi slovenski napisi in tri narodna društva za pogrebom! Bilo je to res veličastno spremstvo na potu v večnost, kakor je je imela nepozabna naša Franica!

Kako je bila pokojnica priljubljena, priča grozna gužveča, ki je bila v hiši žalosti neprestano od smrti pa do pogreba. Zbor »Kola« je šel kropit v soboto zvečer korporativno in je ob tej priliki zapel žalostnko. Med drugimi se je udeležila pogreba tudi »Marijina bratovščina« v ogromnem številu, ker je bila pokojnica udinja iste.

Sploh pa moramo reči, da je osobito ko so zadoneli akordi nagrobnice — jokalo vse!

To naj tedi žaljuoč sorodnike, a v prvi vrsti revno teto in strica, ki sta jo od 3 mesecev njene dobe naprej vzgajala po očetovski.

Tebi Franica pa še enkrat: z Bogom do svidenja nad zvezdami.

Kolaš.

Domisljavi skribent »Rdečega prapora«. »Rdeči prapor« pravi, da je »Edinost« naivna, da nihče pri »Edinosti« ne ve, kaj treba, da je človek socialist, da nimamo najmanjšega pojma o temeljnih stvarkih sociologije in da je našemu listu nevednost prvi pogoj življenja.

Tako govore gospodje, ki sicer niso dokazali še nikoli, da so dovršili — akademične študije, gospodje, katerim je »ultima ratio« vsake polemike ta, da je nasprotnik naiven, neveden, neumen, ki pa dosedaj še niso niti na shodih, niti v svojem listu nikdar dali znamenja, da razven imen nekaterih socialističnih pisateljev poznajo še kaj druga iz te stroke. Niti to se jim ne more priznati, da sociologijo študirajo sedaj, ko bi že morali biti pripravljeni za svoje »delovanje«; kajti čitati en par enostranskih piscev, ki so vsi jedini samo v tem, da zabavljajo čez vero, to se še ne pravi, resno pečati se s kakim predmetom.

Prepričani smo, da kdor je čital glasilo stranke jugoslovanskih soc. demokratov od početka do danes, kdor je poslušal dotične govornike in na vseh shodih, ki so jih priredili, da še danes nima, čeprav morda ni eo ipso bebec, nobenega pojma o temeljnih idejah socijalne demokracije.

Da si g. Kristan sam ni na jasnem o vedi, katero tako samozvestno jemlje v zakup, je dokazal med drugim v neki seriji člankov, ki jih je priobčil v neki tržaški »enji«. Vezal je prazno slamo o nedolžnih postranskih predmetih: glavnega vprašanja se je previdno izogibal, in ko smo mislili, zdaj postane stvar zanimiva, zdaj nam pokaže, kako si misli človeško bodočnost, tedaj je poetični pisatelj — obmolnil.

Stranka slov. socialistov nima drugega programa, nego tlačniti mogočnejšim sosedom na škodo slovenskega ljudstva; na severni meji Nemcem, tu pri nas Italijanom, delati ljudem korajžo do strijkov (ako niso slučajno voditelji po-kupljeni, kakor se jim je predbacivalo glede Idrije), in potem zastavljati ves svoj »ogromni« upliv, da se strijk povoljno konča.

Kaj ne, gospod Kopač?

Pardon, še eno točko programa te divne stranke sem pozabil: pobirati delavske flike za pretvezno organizacijo ter pobirati tiskovne zaklade itd. To točko svojega programa izvršujejo res na način, ki je vreden vsega občudovanja.

Naroden socialist.

Rusi o jugoslovanskem Sokolstvu. Dopisnik velikega ruskega lista: »Peterburgskija Vjedomosti« omanja v svojem dolgem opisu vsesokolske slavnosti v Pragi v jedni številki minolega meseca sledeče o jugoslovanskem Sokolstvu:

Posebno pazljivost je obračala na se skupina Črnogorcev, zavzemajočih jedno izmed prvih mest sredi tisočglavih množic, v svojih bogatih prelepih oblekah s harmonično urejenimi narodnimi barvami.

Moj sosed (tu omenja pisec svojega prijatelja-soseda) spoznavši očevidno izbornost

Slovanov različnih narečij po njih tipu in šegah, opozoril me je navdušeno tudi na skupino Hrvátov in potem na ono zdravih, vztrajnih in zagorelih Slovencev.

Domovina v očeh »slovenskih« socialnih demokratov. Da bodo cenjeni čitatelji vedeli, kake vrste ljudje profanirajo slovenstvo, citiramo iz zadnjega »Delavca-Rdečega prapora« naslednje vrstice:

»Nikakor nam ne gre v glavo, kaj je prav za prav ta slavna domovina, posebno slovenska domovina, in kadar nam »Edinost« primerja to čudno reč z očetom, ki ima odrasle sinove, ali pa nam pravi, da je domovina naša mati, tedaj gledamo še bolj debelo. Kajti — oprostite — to je silna neumnost. Kolikor morejo naši od narodnjakov trpinčeni možgani razumeti, je »domovina« kos zemlje, katero so si bogatejši ljudje med seboj razdelili, za katero se med seboj pravdajo in sleparijo, in katero jim morajo siromašnejši obdelovati. Kako pride tu »Edinost« do primerjanja z očetom in materjo, naj razume, kdor hoče. Ali kako absurdno je še le tisto pravo, po katerem nam hoče »Edinost« natvezati, da nam je ta v tujih rokah nahajajoči kos zemlje nekaj posodil? »Edinost« pravi namreč, da smo tej domovini nekaj dolžni in sicer ljubezen in spoštovanje. Naši delavci morajo dom, kjer koli ga imajo, plačati, in še precej drago. Da bi bili temu domu vrhu tega še kaj dolžni, je čudna juristarija. A da bi bili ljubezen in spoštovanje dolžni neki fikciji — kajti to, kar poetje imenujejo domovino, je prazna fikcija — je absurdno, ker jim nikdar nobena »domovina« ni posojevala ljubezni in spoštovanja, isto tako jih ni nikdar redila, temveč v otroških letih so jih morali živiti, pravi očetje vzgajati, potem so se pa morali sami rediti. (Ako ne zobajo delavskih flik! Opomba staveca.) Delavci so torej dolžni ljubezen in spoštovanja včasih svojim starišem, vedno pa sami sebi (Ako jim vest tega ne brani! Op. staveca.), nikdar pa ne kraškemu kamnu ali pa frazam. In domovina — to mora biti enkrat jasno povedano — ni nič drugega, kakor mali k, s katerim hočejo bogatini svoje ubožnejše sonarodnjake obraniti v suženjski službi.«

Tako »Rdeči prapor«. — Ako bi bil te bogokletne besede napisal kak Eskimo ali Čulukafer, mi bi razumeli; a da tako piše človek, katerega so zredili slovenski stariši, katerim je tudi soc. demokrat »včasih« dolžan ljubezni in spoštovanja, da tako piše človek, ki bi rad igral ulogo v slovenski literaturi, to je preveč. Eskimov in Čulukafer so pač ne razjeda rudeča židovska internacionala, tam še ne poznajo tistega »malika«, s katerim hočejo premeteni propovedniki svoje duševno ubožnejše sonarodnjake ohraniti v suženjskem — plačevanju flik!

Ob enem pa bi ponižno naprosili tiste ljube prijatelje v Gorici, ki ne nehajo očitati nam, češ, da »pregredo« delamo s tržaškimi socialnimi demokrati: naj si vendar zapišejo v album gornjo blasfemijo, to vnebovpajoče proklinjanje lastne domovine, ta nauk nagega brezdomovinstva in pa čudno moralo, da otroci so le »včasih« dolžni biti hvaležni svojim starišem!

Kako pri nas in kako drugod!! Nemške oblasti so o priliki smrti cesarice Friderik izgnale vse laške delavce iz obližja gradu Friedrichshof, kjer je ležala mrtva cesarica in iz bližnjega mesta Kronberg. To odredbo so izdali zato, ker se boje kakega atentata. Ni-li to značilno? Drugje pazijo na laške podanike kolikor mogoče previdno, ker poznajo nevarni značaj njihov in grde lastnosti njihove, pri nas pa so ti polentariji protežirani in jim je dovoljeno, da smejo izzivati naše mirno ljudstvo, ki prihaja čisto v nesrečo radi prepotentnega nastopanja usiljenecv iz sosednjega kraljestva. Kedaj bo vendar enkrat polna mera teh absurdnih razmer? Ali moramo res priti slednjič do prepričanja, da se v naših pokrajinah le laškemu podaniku žari sreče svit?!

Možje, na delo! SProseka nam pišejo: Gospod urednik! Tropična vročina, katero trpite Vi meščani, ne prizanaša tudi nam. Posledica temu — da-si je padlo malo dežja — je ta, da smo brez vode. Ker si sami ne moremo in nečemo pomagati, tolažimo se, da nam pride pomoč od strani prijaznega nam magistrata.

Ali tudi ta up splava nam najbrže potisti vodi, katere — ni!

Kako so nam gospoda prijazni, o tem priča jasno njihovo glasilo, tržaška baba »Il Piccolo«, imenuje nas o vsaki dani mu pri-

liki »prosecani«...! Smo-li mi v resnici — psi? Da! Zvesti čuvarji smo na obali Adrije! Nekdaj so se nam dobra gospoda na magistralu kazali vsaj navidezno tolerantne, med tem ko so nam tedaj ostentativno nasprotni. Kje tiči tu del krivde? Naše priprosto ljudstvo je ostalo to, kar je bilo. Vsa čast mu!

Oni, nasprotniki naši, so postali srditeji, nestrpnjeji. Oni dvigajo sedaj roko, da bi nam zadali zadnji, grozni — smrtni udarec. Oni slutijo, da nastopa kritični, odločilni trenotek v boju med nami in njimi, da se bliža rešitev vprašanja: ali naj oni sami zavlaajo 'ob Adriji, ali pa naj Slovan ohrani in utrdi ekzistenco in pravo svojo na tej prevažni točki, ki vleče na se pozornost vse Evrope. Naši nasprotniki vedo, da se bliža trenotek, ki primese odločitev, oni vedo: ali sedaj, ali nikdar več! Od todi prihaja srditost njihova, tista brezvestnost v izbiranju sredstev, tisto pomanjkanje vsake morale v načinu vojevanja, ki je drastično izraženo v Bartolijevi paroli: osar tutto!

Naši sovražniki se torej zavedajo v polni meri, kaj in koliko je sedaj v igri. Zato nas ne projanjajo le na političnem in parlamentarnem parketu, ampak tudi v podrobnostih vsakdanjega življenja, socijalnega in gospodarskega: dosledno, neiprosno in tja do vsake najmanjše vasi z nje lokalnimi interesi. Taka je ordre de bataille v nasprotnem taboru in temu primerna mora biti tudi naša obramba: celotna in jednotna od dela v večem stilu na parlamentarnem odru pa do podrobnosti v vsaki vasi.

To stanje stvari nalaga veliko dolžnost zlasti naši inteligenci po posamičnih selih. Oni se morajo prvi zavedati potrebe dobre in proračunljive organizacije, ki ne bo puščala iz vida ni najmanjšega lokalnega interesa našega ljudstva; oni se morajo prvi zavedati potrebe tesne discipline, da bodo potem mogli sami dalje širiti zmisel za disciplino v borbi toliko za gospodarske kolikor politične interese. Tacega zmisla in tacega zavedanja pogrešamo še precej. Na delo torej! Še je čas!

Lotimo se drobnega dela, ker po skrbi naši za lokalne gospodarske interese ljudstva zadobi isto prepričanje, da smo res prijatelji, da mu res dobro hočemo, in iz tega prepričanja pride v ljudstvo tisto, česar ne smemo pogrešati, ako hočemo, da bo naš boj vspen: da pride — zaupanje!

Tudi v nas na Proseku imamo takih lokalnih, v velikem narodnem okvirju sicer malih, ali v našem malem, lokalnem okvirju velikih vprašanj. Tu imamo — poleg akutnega vprašanja pitne vode — vprašanje poljskih čuvajev, ki sega našemu ljudstvu prav do nage kože. Toli potrebno varstvo našemu polju nam je naš dobri magistrat odredel v svojem velikem — spoštovanju do nas.

Bodete-li Vi, naši edini zaščitniki, mirno gledali, kako nam že sedaj tuja roka ropo naše poljske pridelke, za katere se je naše ljudstvo skozi vse leto krvavo potilo? Vino je skoro edini naš pridelek, edina podlaga naši eksistenci! A obče znan je slučaj, da so nam že zdaj potrgali nezrelo grozdje! Govori se celo, da so naši kar cele grozde kuhane v znamenje, da se nezrelo grozdje v vodi kuha in vodo potem pije. Kaj bo še le, ko grozdje dozori?! Tem večja nevarnost nam preti, ko imamo po naših poljih veliko število delavcev iz blažene Italije, ki stoje v službi družbe »Aurisina«!

In koliko drugih drobnih lokalnih interesov imamo še, katerih nečemo naštevati tu. Za vse to moramo imeti odprte oči! Kazati moramo ljudstvu, da se brigamo za njega bedo. Na delo torej, možje! Lotimo se dela, lotilno se borbe! Ne plašimo se s tem, da ne moremo nič. Zlasti glede vprašanja poljskih čuvajev smo uverjeni, da ne more ostati brez efekta, ako se upremo vsi, zložno in jedinstveno. Kajti ob tem vprašanju moremo prisiliti še druge činitelje, poleg komunalnih, da posežejo vmes. Le manje malodušja, in več vere v lastno moč. Tega nam treba.

Dohodki tržaškega tramwaya. Belgijski »Messenger de Bruxelles« piše: »Dohodki tržaškega električnega tramwaya so se v mesecu juliju t. l. povečali na 131.307,50 kron, jednako 137.872,87 frankov. V mesecu juliju minolega leta imel je tramway 92.103 frankov dohodkov. Narastek znaša torej okoli 50%.

Ta rezultat je jeden najznamenitijih. Narščanje, ki se je pojavilo v minolih mesecih, vstraja še dalje in ker gre tu ravno za mesec, v katerem so tudi v minolih letih, s konjskim tramwayem, dosegali najpovoljnije dohodke, je pa ta rezultat toliko bolj znači-

len. Skupni dohodki od 1. januarja do 31. julija t. l. znašajo 715.723,52 frankov proti 424.466,69 frankov v istem času l. 1900. V šestih mesecih znašal je povprečni povišek 68%.

Kljubu tem lepim uspehom pa se z uslužbeni električnega tramwaya tako slabo postopa, da mora iste, radi premajhnih plač, mnogoštevilnih glob in drugih nadlog, vzdrževati po večem delu občinstvo samo. Družba plačuje svoje uslužbence za tako naporno in dežavno delo tako slabo, da bi isti gotovo niti 24 ur ne ostali v službi, ako bi bili primorani živeti samo od svojih plač in bi ne bilo — usmiljenega občinstva. Zato pa je ravnateljstvo tem radodarnije z — demonstracijami proti Slovincem.

Mi bi sodili, da je to nekoliko medla odškodnina za občinstvo, ki neprestano toži radi nedostatkov, najmedleja pa za uboge uslužbence!

Iz Barkovelj smo naprošeni, da naznamo, da romarji v Barban odidejo letos dne 14. t. m. med 7. in 9. uro zjutraj in ne kakor navadno, zvečer. Odpeljejo se na lastnih ladjah. — Toliko na znanje onim, ki se mislijo udeležiti tega romanja.

Nadobudna mladina. 14-letni Leonard M. je že sedaj prebrisan in predrzen tat. Ko so pred čusom njegovi starši zapazili, da ima fant slabe nagone, hoteli so ga poboljšati s pretepanjem, a on je pobegnil od doma in se od takrat vedno klati okoli ter živi s tatvino in spozdaj tu zdaj tam, kjer more dobiti kak varen prostorček. Minoli četrtek zjutraj se je približal oprezno k neki kmetici blizu javnega vrta in jej odnesel dva vrča mleka. Neki redar je opazil to in stekel za mladim nepridipravom, a ta jo je brzih nog popihal in se izgubil redarjevemu pogledu. Popoldne pa je skušal ukrasti žepno uro nekemu gospodu, ki je šel po ulici Giulia. Še-le večeraj zjutraj je pridni fant padel v roke policije in sedi sedaj v ulici Tigor.

Grozna nesreča. Včeraj popoldne je voznik tvrdke Dejak, 53-letni Gregor Hrovatin, vrazil navzdol po ulici Cisternone. Kar na enkrat sta se, bogve iz kakšnega vzroka, splašala konja in letela v divjem diru navzdol po strmi cesti. Voznik je natezal na vso moč vajeti, da bi ustavil konja, a ves njegov trud je bil zastoj; na neki točki je voz močno poskočil in vrgel ubozega voznika na cesto. Konji so vlekli reveža, ki je še vedno držal za vajeti, po tleh, a slednjič je prišel pod kolesa in obležal na cesti. Voz je kmalu na to zadel z ojesom v zid, konji so padli na tla in tako obležali. Mimogredoči so takoj prihiteli možu na pomoč, a ta je ležal na tleh kakor mrtev in se ni niti ganil. Telefonski na znanje zdravniško postajo, odkjer so kmalu prišli po Hrovatina z vozom, v katerem so ga odpeljali v bolnišnico. Mož je imel obilo jako težkih ran po vsem telesu in glavi ter več kosti polomljenih. Kljub jako vestni zdravniški pomoči umrl je revež čez jedno uro.

Dražbe premičnin. V torek, dne 13. avgusta ob 10. uri popoldne se bodo vsled naredbe tuk. e. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: v ulici Mercato vecchio 4, hišna oprava; v ulici Sanità 8, ura in zastavni listki; v ulici Chiozza 57, hišna oprava; v ulici Irene 655, hišna oprava.

Vesti iz ostale Primorske.

× **Pozor na občino Dekani!** Pišejo nam: Lanskega leta dne 13. julija v št. 158 cenjene »Edinosti« je neki dopisnik iz Dekani hvalil župana Ivana Mahničiča, češ, da se isti ni nikdar mešal med volilce. Torej je sledil drug dopisnik, ki je nekoliko pojasnil to zavijanje in hvalisanje župana. Konečno je vskliknil ta poslednji dopisnik: Da vidimo, kaj prinesejo te volitve! Ali zapomnijo naj si, da bo tudi njihova mera enkrat polna!

Ali vse je bilo bob ob steno. Naš župan je postopal tudi nadalje, kakor se je njemu zljubilo. Istotako njegovi zavezniki, ker so bili gotovi, da njih se ne dotakne nobena oblast, tudi če se kdo pritoži proti njim. Naš župan ima veliko prijateljev v Kopru. Njim je on pošteni, »un buon uomo« zato, ker — drži žnjimi. Ker drži žnjimi, je mož velik pošteni tudi na okrajnem glavarstvu in na deželni odboru.

Kako britka resnica je to, se prepričamo, ako primerjamo, kako se postopa s tistimi župani, ki nimajo — takih prijateljev, in kako z onimi, ki so v takih prijateljstvih!

Dne 2. julija t. l. je naš župan odredil sejo občinskega svetovladstva samo radi tega, da odpuste iz službe občinskega tajnika. Tako je bilo tudi sklenjeno s 3 proti 2 glasom. Občinskega tajnika so odstranili nemudoma. Občinski tajnik, videl, kako so ga odsvolili, pa je začel županu očitati take nerednosti, da se človek kar zgraža. Tudi tajnik jih je zakrivil nekaj, ali niso ni približno takega pomena.

Med drugim očita bivši tajnik županu, da je na račun občine pokrival troške za agitacije. Tega je bil župan obdolžen tudi v rekurzu proti volitvam in na deželni odbor v Poreču dne 27. julija 1900 in 20. marca 1901. Vse to ni nič pomagalo, ker je naš župan — un buon uomo.

Dne 29. julija t. l. se je bila podala deputacija 5 odbornikov na okrajno glavarstvo v Koper, da se potoži radi krivice in nerednosti, storjenih od strani župana in tajnika. Tudi to, seveda, ni nič izdalo in dobili so odgovor:

»Vaš župan je dober mož — poštenjak, vam ne verujem nič!«

Slučajno so bili izvedeli, da je v Kopru tudi deželni glavar. Šli so možje torej tudi k njemu. Deželni glavar sicer ni hvalil našega župana, marveč je deputaciji zagotovil, da pošlje takoj deželnega nadzornika v Dekani; ali dosedaj ni niti znamenja kakšnega pregledovanja.

Dne 5. t. m. je naš župan sklical občinsko sejo, kateri je bil glavni namen ta, da se potrdi odpuščenje tajnika iz službe. Prečitali so zapisnik svetovladstvene seje od dne 2. julija t. l., ko je bilo sklenjeno, da se tajnik odpusti. Za besedo se je oglašil občinski odbornik Šiškovič, ki je izvajal, da, kakor so odpustili tajnika radi nerednosti navedenih po županu, treba tudi, da občinski izbor izve, kaj je na nerednostih, ki jih tajnik očita županu. Govornik je navajal ta očitanja, a župan se ni mogel opravičiti niti radi enega samega, ampak se je omejil na to, da je vse zvrčal na tajnika.

Na to je g. Šiškovič predlagal občinskemu zboru, naj se župan suspendira! Eventuelno naj se mu izreče nezaupnica za toliko časa, da bo preiskava dovršena. Občinski zbor je sklenil tako s 26 proti 2 glasom. Temu sklepu pa se je protivil vladni komisar!! Zlasti pa je bil proti takojšnjemu suspendiranju.

O, da bi bil na Mahničevem mestu kakov Jenko ali Jelusič, potem bi se vladni komisar gotovo nič ne protivil, ali naš župan je — un buon uomo. O tem priča tudi dejstvo, da se je on ostenativno izjavil, da bi se ne dal za noben denar voliti za volilnega moža, češ, da ima v Kopru preveliko prijateljstvo! Žal, da mož ni popolnoma osamljen v našem občinskem zboru!

Dragi Dekanci in drugi rodoljubi širom vse občine! Pomislite, da ne zadošča še, ako snajete narodna društva! Tudi občinskim stvarim morate obračati vso pozornost svojo, da ne bodo nad nami ljudje, ki podirajo, kar vi zidate. Vse delo naše obrnimo v to, da tate elemente iztrebimo iz občinskega zastopa. Tega ne zahtevajo le narodni, ampak tudi ekonomski oziri.

Opazovalec.

× **Utonil je** dne 10. t. m. popoldne o kopanju v Reki pri Vremskem Bristofu na goriško-kranjski meji gospod Vinko Brenc, uradniški aspirant pri južni železnici v Divači. Prišel je s svojimi tovariši iz Divače k Reki in dočim so šli ostali v čoln ter se vozili po vodi, šel se je Brenc kopat. Najbrže ga je prijel v vodi krč; tovariši prihiteli so mu sicer na njegovo upitje na pomoč, a bilo je prepozno. Brenc se je že potapljaj v vodi in kmalu zgubil pod vodo. Proti večeru so potegnili truplo iz vode. — Pokojnik je bil še le v 26. letu svoje dobe, doma iz Velenja v Savinjski dolini na Štajerskem, kjer je njegov oče nadučitelj. Dopravišči učiteljske v Mariboru, bil je za učitelja v Laškem trgu; potem je služil kakor jednoleten dobrovoljec v vojakih in je po vojaščini vstopil k južni železnici v Divači. Pokojnik je bil mirnega značaja in vsakemu prav priljubljen tovariš. Bodi mu zemljica lahka!

× **Iz Sežane** nam pišejo: Gospa Nežika udova Paximadi je mesto venca na krsto pokojnemu dru. Frančišku Jaschi-ju, e. kr. višjemu okrajnemu zdravniku v pokoju, darovala 15 kron za uboge sežanske župnije. Bog povrni stotero!

× **Za po toči** odškodovane siromake v Laborji je doroval veleč. g.

Andrej Zink, župnik v Pomjanu, 4 krone. Bodi izrečena g. darovalcu na tem mestu najpristršnejša zahvala.

Nadaljne darove sprejema hvaležno županstvo v Marežigah pri Kopru v Istri.

× **Bralno društvo »Domo-vina«** v Volčjemgradu pri Komnu bo imelo dne 18. avgusta ob 4. uri popoldne svoj letni občni zbor z nastopnim dnevnim redom: 1.) Poročilo tajnikovo. 2.) Poročilo blagajnikovo. 3.) Volitev novega odbora. 4.) Razni pogovori.

Začetek je napovedan za 4. uro, če bo navzočih dovoljno število udov, ali ob 6. uri se prične zborovanje brez ozira na število navzočih udov.

Vesti iz Kranjske.

* **Voditelj** socialnih demokratov Kopač je bil te dni pred deželnim sodiščem v Ljubljani obsojen na teden zapora radi žaljenja časti. Tožil ga je župnik Jurij Dernovšek iz Žabnice pri Radovljici.

* **Stritarjeva** rojstna hiša podrtja. »Slovenec« poročajo, da so rojstno hišo genijalnega slovenskega pesnika in pisatelja, Josipa Stritarja podrli, ter da so tikom zraven začeli zidati novo hišo.

Vesti iz Štajerske.

— **Proč od Rima** — za plačilo. V »Süddeutsche Presse« čitamo, da vsaki katolik v Gradeu, ki je prestopil v luteranstvo, dobi 16 gld. in jih je tam prestopilo že 1000. V Mariboru pa do 30 gld., po vrednosti osebe. Denar da daje Gustav-Adolf-Verein. Sakrabortarsko nizko cenijo ti nemški junaki svoje osebe. 16 — 30 gld.! Toliko stane pri nas vsaki — osel! Vsakako pa so te dušice jako — idejalno nadahne. In potem pravijo še, da delajo za evangelijsko vero. Apostoli morda niso tem načinom širili evangelija!

— **Slavnoznani** slovenski skladatelj dr. Avgust Ipavc, bo slavil dne 15. avgusta svojo 70-letnico. Na tem slavlju bodo gotovo v duhu sodelovali vsi oni, ki ne prezirajo, koliko je ravno slovenska pesem pripomogla do probeje našega naroda.

— **O to spodnještajersko »nemštvo«**. V uvodnem članku minole sobote smo izrekli svoje dvome na provenienci ljubljanskega nemštva. Pa tudi spodnještajersko nemštvo ti pobleđi, čim si je postavil na solnce. Nekje na Spodnje-Štajerskem so imeli svoj »Südmarkfest«. Dnevni red — kakor po navadi: Wacht am Rhein, Deutsche Lied in imenitne govornice, kakor da je mati Germanija že potegnila svoj meč iz nožnice in da kliče tudi velike tevtone iz slovenskega Štajerja na boj... A ko je slavnostni govornik najlepše govoril in je plaval v višave na peroti svoje ekstaze, so povpraševali Germani pri mizah: »Ka-a-j je zdaj povedal?«

No da, kaj je zdaj povedal? Kaj nas to briga! Ono vpraševanje pa pravi vendar-le, kako — pristno je tisto nemštvo na Spodnjem Štajerskem. Radi točnosti poročila povemo še, da so se slavni südmarkovei komečno malee — stepli in da je bilo v poznejih urah precej zmešnjave. Ni čuda, ko niso vedeli, »ka — aj je zdaj povedal?«

— **Slovenska** trgovina v Mariboru! Lepa, moderna trgovina s špecerijskim in mešanim drobnim blagom, z dovoljenjem za pretakanje in prodajanje piva, vina in žganja v steklenicah, — edino v najlepši in najživahnejši ulici v Mariboru se takoj s proste roke za gotov denar proda. Več pove gospa Amalija Marin, Bismarkstrasse (poprej Bürgerstrasse) v Mariboru.

Brzjavna poročila.

Sodba proti izgredukom v Lvovu.

LVOV 12. (B.) Danes se je preglašila razsodba v procesu proti obtožencem, ki so se bili udeležili izgrediv brezposelnih delavcev. 17 obtožencev je bilo obsojenih v težko s postom poostreno ječo od 4 mesecev do jednega leta, 5 njih pa v zapor od 7 dni do 3 mesecev. Obsojeni so bili deloma radi zločina javnega nasilstva, storjenega po zlobnem poškodovanju tuje lastnine, deloma radi tatvine, krive prijave in drugih deliktov.

† **Crispi.**

NEAPELJ 12. (B.) Truplo Crispija polože na mrtvaški oder v sobi, kjer je umrl v vili »Lina«. Častno stražo bodo oskrbovali veterani, gasilci in mestna policija. Dan pogreba še ni določen. Truplo Crispijeva pre-

vedejo na posebnem parniku v Palermo. Kipar Jerace je snel smrtno masko pokojnega. Soba, v kateri je Crispi delal, so zapečatili ter testament pohranili pri notarju Bonucciiju.

Štrajk v Rimu.

RIM 11. (B.) Uslužbeni cestnih železnic so danes stopili v štrajk. Isti zahtevajo povišanje plačil in druge koncesije. Vzlic štrajku vozi več vozov konjske in električne železnice in sicer pod varstvom policije.

Požara.

HAVRE 12. (B.) Velik požar je uničil neko znamenito tukajšnjo tkalnico in neko žago. Škodo cenijo na dva milijona frankov.

PETROGRAD 12. (B.) V »Staničnaji Slobodi« je pogorelo 14 kmetijskih gospodarstev, o čemer so 4 osebe zgubile življenje.

Velikanska tatvina.

BRUSELJ 11. (B.) Sodišču je došla cvadba o tatvini 508.000 frankov. Tatvina je bila izvršena baje na škodo neke velike železniške družbe v provinciji in sicer od blagajnika ob sokrivdi opravitelja. Blagajnik je imel to svoto položiti v banko, a si jo je pridržal za-se in je napravil krivo pobotnico.

Vojna v južni Afriki.

LONDON 12. (B.) »Standard« javlja iz Pretorije včerajšnjega dne: 12 Burov, ki so se udali Angležem in so od istih dobili puške, da bi varovali svojo žvino, so bili v neki farmi obkoljeni od Burov. Udali so se potem, ko je bil jeden od njih ustreljen. Petorio Burov so postavili pred vojno sodišče pod predsedništvom Kristijana Botha in so bili po njega razsodbi baje 4 Buri ustreljeni.

Letina v Ameriki.

WASHINGTON 11. (B.) Po sporočilu poljedelskega oddelka je povprečno stanje spomladne pšenice 80:3 (proti 95:6 v prošlem mesecu in 56:4 v lanskem letu); turščice 54 (proti 81:3 oziroma 87:5); ovsa 73:6 (proti 83:7 oziroma 85). Newyorški statistiki cenijo prihod žetve tako-le: Pšenice 658.969.000 bushelov (proti 522.229.500 v lanskem letu); turščice 1393.140.000 bushelov (proti 2105.102.516 v prošlem letu); ovsa 671.228.000 bushelov (proti 809.125.589 v minolem letu). Povprečno stanje spomladne rži cenijo na 83:6. Goriomenjeno poročilo ima nastopne opazke: V nekaterih okrožjih je bilo poškodovanje turščice žetve toliko, da se ne more več popraviti, v drugih delih je deževje, ki je padalo v zadnjem času, proužročilo izdatno poboljšanje in narla do precej dobre letine. Ovsa lanske letine je še 59,9%.

Aleksander Levi Minzi
Prva in največja tovarna pohištva vseh vrst.
TRST
TOVARNA: Via Tesa, vogal
Via Limitanea
ZALOGE: Piazza Rosario št. 2 (šolsko poslopje)
in Via Riborgo št. 21
Velik izbor tapetarij, zrcal in slik. Izvršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.
Gene brez konkurence.
ILUSTROVANI CENIK ZASTONI IN FRANKO
Predmeti postavio se na parobrod ali železnico franko.

Zaloga vsakovrstnega pohištva.
Anton Breščak v Gorici, Gosposka ulica št. 14 in ulica Veturini ima v zalogi v veliki izbiri pohištvo vseh sogov za vsak stan od najboljšega izdelka. V talogi ima: podobe na platno in šipe, ogledala, žime, edzlu atno, razne tapetarije itd. Daje tudi na obrok

MIZARSKA ZADRUGA V GORICI
z omejenim jamstvom
naznanja slovenskemu občinstvu, da je prevzela
prvo slov. zalogo pohištva
iz odlikovanih in svetovnoznanih tovarn v Solkanu in Gorici
Antona Černigoj-a
katera se nahaja
v Trstu, Via Piazza vecchia (Rosario) št. 1.
(na desni strani cerkve sv. Petra).
Konkurenca nemogoča, ker je blago iz prve roke.

Mala oznanila.

Pod to rubriko prinašamo oznanila po najnižjih cenah. Za enkratno insercijo se plača po 1 nvč. za besedo: za večkratno insercijo pa se cena primerno zniža. Cglasi za vse leto za enkrat na teden stanejo po 10 gld. ter se plačujejo v četrtletnih anticipatnih obrokih. Najmanjša objava 30 nvč.

V Trstu.

Zaloga likerjev v sodih in buteljkah.
Perhauc Jakob ulica delle Acque 12
Zaloga vsakovrstnih vin in butelj. Postrežba točna, cene zmerne.

Jak. Perhauc Ulica Stadion št. 20, pekarna in sladničarna, sveži kruh večkrat na dan, prodaja moke. Vsprejema tudi domači kruh v pecivo. Postrežba točna.

Nepregorljive mrežice.

Vitez D. v Trstu, Piazza Negozianti št. 1
priporoča slavnemu občinstvu svoje nepregorljive mrežice (retine) „Meteor“ in vse druge priprave za plinovo luč „Auer.“

Kavarne.

Anton Šorli priporoča svoji kavarni „Commercio“ in „Tedesco“ ki sti shajališči Slovencev. Na razpolago so vsi slovenski in mnogi drugi časniki.

Oglje in drva.

Muha Josip v ulici dei Torro št. 12
priporoča svojo dobro preskrbljeno zalogo oglja in raznega kuriva kakor premoga, koka, trdega lesa itd. Svoji k svojim!

Pohištvo.

Prva slovenska izdelovalnica in zaloga zasnove in pohištva lastnega izdelka. Sprejemam naročbe po načrtu. Delo fino in trpežno, cene brez konkurence. Za mnogobrojne naročbe se toplo priporoča svojim rojakom v mestu in na deželi v smislu gesla „svoji k svojim.“ Andrej Jug v Trstu ulica S. Lucia 12 zadej c. kr. deželne sodnije.)

Slovenec priporoča svojo veliko prodajnico in izdelovalnico vsakovrstnega pohištva in popravilne istega po cenah ki zadovoljeje gotovo vsakega gosta. Za obilne obiske se priporoča (van Cink, ulica S. Daniele št. 2.

Pekarne in sladničarne.

H. Stibiel Piazzetta S. Giacomo št. 3 (Corso ima veliko pekarno in sladničarno. Vedna zaloga vsakovrstnih tort, krokandov, konfetov, raznovrstnih sladčic v kosih in v škatljicah, finih biškotov, različnih likerjev in vin v buteljkah za poroke, birmo, krste in druge slavnostne prilike. Vsakovrsten, svak dan večkrat pečen fin in navaden kruh se razpošilja po pogodbi in naročilu franko na dom in trgovcem v razprodajo. Domači malinovec po niski ceni.

Stroji in tehnični predmeti vsake vrste iz najboljših tovarn se dobivajo po tovarniški ceni v zalogi tvrdke Schivitz & Comp. inženirja Živica v Trstu ulica Zenta 5; po 24. avgustu t. l. pa v ulici Ghega 10 nasproti kavarne Fabris

„Durator.“ Podplati so zastojni, ako vsakdo žabi „Durator“ ter žujim 3—4 tedne maže svoje podplate, kateri trajajo 5 krat več in jih voda ne obrabi. Cena jedni škatljici z navodilom vred 1 in 2 kroni. „Durator“ se prodaja v mroditelnicah, specerijskih prodajalnicah, trgovinah z usnjem in obuvalom. Kjer se ga ne vdobi, naroči naj se ga z 1 K 20 stot. franko naravnost pri glavnem zastopniku za Primorsko, Istro in Dalmacijo: J. Michalup v Trstu, ulica Rossetti št. 12.

Dr. Edvard Slavík

je odprl svojo

odvetniško pisarno

v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadstropje, (telefon št. 870.)

Uradne ure: ob delavnikih od 8 zjutraj do 4 pop. „nedeljah“ „8“ „12“

Meseca avgusta je pisarna ob nedeljah zaprta.

Ugodna prilika.

V ulici Nuova, nasproti lekarni Zanetti se nahaja velik izbor

NAOČNIKOV

v jeklu, niklu, zlatem aluminiju in srebru iz najslavnejših tovarn s in periskopičnimi lečami od 25 novč. više.

Naočniki so zdravniško predpisani.

Moderne lorinjete vdelane v želvino kost, dalnogleđi za kopno, za po morju in gledališče.

Termometri za mrzlico, barometri in povekševalne leče po ugodnih cenah.

Sprejemajo se poprave.

Restaurant

SILBEREGG

Via Ghega št. 9 A.

najugodnejša gostilna

PLZENSKO PIVO SILBEREGG

po 24 novč. liter.

Namizna vina in v buteljkah

zajamčeno pristna

Izvrstna italijanska in nemška kuhinja.

Kosila in večerje od 20. novč. više.

Pivo v buteljkah

iz zaloge

SILBEREGG (G. E. POHLY),

Via Zovenzoni št. 2.

Tam se nahajajo tudi najpristnejša vina: opollo, istrsko črno in belo.

Štefan Cruciatti

ornamentalni kamnosek

v Trstu, via della Pietà št. 25.

izvršuje iz istrskega mramorja in kraškega kamnja vsakovrstna od najnavadnejšega do najlepšega in kompliciranega dela.

Specijaliteta za napisne plošče in nagrobne spomenike.

Velika zaloga slane ali žaganega marmorja v različnih merah belega ali barvanega.

Specijaliteta za pohištvo.

Sprejema naročbe za cerkve, altarje, kakor tudi za podove bodisi bele ali barvane.

Vsaka naročba se izvrši točno in po ugodnih cenah.

Rinnione Adriatica di Sicurtà v Trstu

zavaruje

proti požarom, prevozu po suhem, rekah in morju, proti toči, na življenje v vsih kombinacijah.

Glavnica in rezerv. društva dne 31. decembra 1892.:

Glavnica društva	gld. 4.000.000—
Premijna rezerva zavarovanja na življenje	13.326.346-98
Premijna rezerva zavarovanja proti ognju	1.632.248-22
Premijna rezerva zavarovanja blaga pri prevažanju	49.465-07
Rezerva na razpolaganje	500.000—
Rezerva zavarovanja proti premijanju kurzov, bilanca (A)	333.822-42
Rezerva zavarovanja proti premijanju kurzov, bilanca (B)	243.331-8
Rezerva specijalnih dobičkov zavarovanja na življenje	500.000—
Občna rezerva dobičkov	1.187.164-86

Urad. ravateljstva:

Via Valdirivo št. 2, (v lastni hiši).

„Edinost“

se prodaja razven že v znanih tabakarnah tudi J. Kramar v Rojanu in Hrast, tobakarna Via Poste nuove (zraven prodajalnice Smolars.)

Prodaja vina „Ai Maestri“

v ulici Valdirivo št. 17. Od danes naprej se prodaje istrski teran po 32 nvč., za na dom po 30 nvč. liter. Rebula iz Brd po 32 nvč. liter. Vinski očet po 12 nvč. liter. Mrzle jedi v velikem izboru vedno pripravljene. Pivo I. vrste po 20 nvč. liter. Na debelo po zelo ugodnih cenah.

Prvo primorsko podjetje za

razpošiljanje in prevažanje pobištva

Rudolf Exner

Trst. — Via Squero nuovo 7. — Trst.

Telefon 847.

Specijalno bavljenje za inmagaciniranje pobištva. Pakovanje vsake vrste se izvrši na najboljše način in po zmernih cenah. Nakladanje in prevažanje pobištva po železnici in morju v vse kraje tu- in inozemstva kakor tudi iz hiše v hišo po celem mestu ali okolici s patentovanimi velikimi vozovi najnovejše konstrukcije.

Sprejemanje posameznih kovčkov, zabojev, košev itd. za inmagaciniranje.

Sprejemajo se pošiljatve vsake vrste in kamor si bodi.

Velika zaloga

po najnižjih cenah. Nova

kolesa I. vrste od Kron

75.— više, vže rabljene

kolesa od 65 krou više.

Pneumatiki, dobre vrste K 9.—. Cevi K 5.—.

Ceniki gratis. Vsi deli jednako po ceni.

Največja novost! Ilustrovani dunajski koncertni ročni akordeon, dobre sestave in nizke cene veliko zanimanje. Posebno fini akordeon, 10 tipk, 2 registra, 20 dvojnih glasov, 2 pridržavala, 2 dvojna meha z okovi od jekla, odprt klavirnat od niklja, močen, širok, krasen glas, 35 cm velik krasen instrument, jamčeno brez napake, 75 najboljših okov, od niklja, godba jednaka 2 korom, lahka priročna. Cena s šolo K 9.— na ogled po povzetju, ako ne ugaja, vrnem denar.

Najnovejše, velika novost! Fotografski popolen stroj gld. 1.90 s kojim zamore napraviti vsak brez prejšnje znanosti popolnoma izgotovljene fotografije. Lahka manipulacija, velikost 5x5. Cena kompletne stroja z vsemi potrebnimi in navodilom s krasno škatljico gld. 1.90. Velik stroj z objektivom in nesterilnimi potrebnostmi gld 3.—. Za zunanje naročbe se zaračuna zaboj 35 novč.

M. Rundbakin — zaloga

Dunaj. — IX Berggasse 3 — Dunaj.

Ceniki gratis in franko.

Lekarnarja A. Thierry-ja balzam

se zeleno varstveno znamko »nuna« 12 malil ali 6 velikih steklenic 4 krone franko.

A. Thierry-ja stolistno mazilo

2 lončka 3 kron 50 stot franko, razpošilja proti predplačilu:

A. Thierry-ja lekarna „Pri angelju varhu“

v Pregradi, Rogatec Slatina (Rohitseh-Saerbrun).

DUNAJ: Centralna zaloga: Lekarnar C. Brady, Fleischmarkt 1. — BUDAPEST: Lekarnar I. pl. Török in Dr. Egger. — ZAGREB: Lekarnar S. Mittelbach.

Na drobno se dobiva povsod.

Za bolne na želodcu!

Vsakemu, kateri si nakoplje želodčne bolezni s prehlajenjem ali s prenapolnjenjem želodca, z vživanjem pomankljivih, težko prebavnih, prevročih ali premrzlih jedil ali z nerednim življenjem kakor n. pr.

želodčni katar, želodčni krč, želodčne bolečine, težko prebavljenje ali zasliženje

priporoča se dobro domače zdravilo, katerega izvrstno zdravilno delovanje je že izza več let preskušeno. To zdravilo je znano

prebavno in kričistilno sredstvo

Hubert Ullrich-ovo zeliščno vino.

To zeliščno vino je sestavljeno od izvrstnih, zdravilnomočnih zelišč in dobrih vinom, jači in oživlja cel prebavni sistem človeka, ne da bi isto bilo čisto. Zeliščno vino odstranjuje vse nerednosti v krvnih ceveh, čisti kri vseh pokvarjenih tvarin, ki povzročajo bolezni in deluje vspešno novo napravo zdrave krvi.

S pravočasno porabo zeliščnega vina zamore se odpraviti želodčne slabosti že v kali. Ne smemo tedaj pozabiti, dati prednost porabi tega vina pred vsemi ostrimi, ter zdravju škodljivimi razjedljivimi sredstvi. Vsi pojavi kakor: glavobol, riganje, rezavica, napenjanje, slabosti z bruhanjem, kateri se pri dolgotrajnih (zastarih) bolečinah, na želodcu tako radi pojavljajo, odstranjajo se čisto že po enkratnem pitju tega vina. Zeliščno vino daje oslabei telesni moči svežo vspodbudo. Zeliščno vino podeljuje človeku voljo do jedi, pospešuje prebavo in redivo, vspodbuja močno menjavo snovi, pospešuje in izboljšuje tvarjenje krvi, olajšuje razdražene čute in podeljuje bolnikom nove moči in novo življenje. To dokazujejo mnogostevilna priznanja in zahvalna pisma.

Mršav in bled pogled človeka, pomanjkanje krvi, oslabiljenje navadne posledice slabe prebave, pomankljivega naraščanja krvi in bolehnega stanja jeter.

Pri popolnem pomanjkanju volje do jedi, pod nervoznem zbeganjem in otožnostjo kakor tudi pogosti glavoboli in nespanje povzročajo večkrat takim bolnikom hiranje.

Zeliščno vino daje oslabei telesni moči svežo vspodbudo. Zeliščno vino podeljuje človeku voljo do jedi, pospešuje prebavo in redivo, vspodbuja močno menjavo snovi, pospešuje in izboljšuje tvarjenje krvi, olajšuje razdražene čute in podeljuje bolnikom nove moči in novo življenje.

To dokazujejo mnogostevilna priznanja in zahvalna pisma. Zeliščno vino prodaja se v steklenicah po 1 gld. 50 nvč. in 2 gld. v lekarnah v Trstu, Sežani, Miljah, Kopru, Izoli, Piranu, Trzinu, Ogleju, Cervinjanu, Ronkah, Vipavi, Ajdovščini, Postojni, Gradišči, Krmini, Gorici, Umagu, Bujah, Buzetu, Opatiji, na Reki, Krku, Cresu, Malm Lošnju, Labinju, Pazinu, Motovunu, Vižnadi, Staremgradu, Poreču, Rovinju, Vodnjanu, Pulju, Portogruaru, Trevižu, Vidnu, Benetkah itd. kakor tudi v lekarnah po celem Avstro-Ogerskem in sosednih deželah.

Tudi razpošiljajo: lekarnar v Trstu Piazza grande št. 3 Via Nuova št. 27 in Via del Pesce po 3 ali več steklenic z zeliščnega vina po originalni ceni po vsej Avstro-Ogerskem poštne in zabojne prosto.

Sa : 3 3 0 1 p o n a e j a n j e m !

Hubert Ullrich-ovo Zeliščno vino.

Zeliščno vino ni nikaka skrivnost, ampak sestoji iz: Malaga vina 450,0, vinskega špirta 100,0, glicerina 100,0, rudečnega vina 240,0, jerebičnega soka 150,0, črešnjevga soka 320,0, mane 30,0, koprove, janeža, omanovih korenin, ameriškega lapuha, lečjanovih in kolmežnih korenin vsacega po 10,0. Te tvarine naj se pomešajo.